

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. В.В. ДОКУЧАЄВА

Кафедра мовних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Р.М. Шелудько

« ____ » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УКРАЇНСЬКА МОВА»

(для іноземних здобувачів)

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма	«Менеджмент»
Факультет	менеджменту і економіки

Робоча програма «Українська мова» (для іноземних здобувачів) для здобувачів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Менеджмент».

„___” _____, 2020 р. 12 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Т. О. Петрова, Князь Т.М., доценти, кандидати філологічних наук, доценти кафедри мовних дисциплін.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри мовних дисциплін

Протокол від “___” _____ серпня 2020 року № ____.

Завідувач кафедри мовних дисциплін _____ Л. В. Герман

“___” _____ 2020 р.

Схвалено методичною комісією факультету менеджменту і економіки

Протокол від “___” _____ 2020 р. № ____

Голова _____ Ю. Л. Філімонов _____

(підпис)

(ініціали та прізвище)

© Петрова Т.О., Князь Т.М., 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування», Спеціальність 073 «Менеджмент»	Нормативна	
Модулів 2 (аудиторна і самостійна робота)	Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів 4		другий	
		Семестр	
Загальна кількість годин 90		третій, четвертий	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи здобувача – 2	Освітній рівень підготовки: перший (бакалаврський) рівень Кваліфікація «бакалавр з менеджменту»	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		70 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		20 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю	
		залік	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Українська мова» (для іноземних здобувачів) є розвиток і вдосконалення вмінь і навичок мовленнєвої діяльності здобувачів, формування високого рівня їхньої комунікативної компетентності у різних сферах спілкування, у його усній і писемній формах, сприяння розвитку самостійного творчого мислення й поведінки особистості у професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова» є навчання різних видів мовленнєвої діяльності, формування у студентів мовленнєвих умінь і навичок щодо читання, аудіювання, говоріння й письма.

Реалізація мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- опанування особливостями граматичної системи української мови, а також системи синтаксичних засобів вираження основних типів обставинних відношень (об'єктних, означальних, часових, просторових) у простому й складному реченнях;

- засвоєння мовних і мовленнєвих знань, формування вмінь і навичок комунікативно доцільно користуватися засобами мови в процесі спілкування;

- формування умінь і навичок самостійної навчальної діяльності, умінь удосконалювати когнітивно-операційний компонент мовленнєвої діяльності як засіб усебічного розвитку особистості;

- виховання поваги до українського народу, української культури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати: загальнонавчальну й термінологічну лексику в обсязі навчальних дисциплін 2 курсу, морфологічні одиниці, граматичні, синтаксичні конструкції, що використовують у наукових і професійних текстах;

уміти:

читати й розуміти тексти будь-якого змісту навчально-професійної та соціально-культурної тематики, використовуючи залежно від характеру тексту й цільових настанов різні види читання – вивчальне, ознайомлювальне, оглядове, реферативне, а також їхні різновиди;

в **усному мовленні** – відтворювати прочитані або прослухані тексти (оповідь, пояснення, роздум, монолог-опис обставин дії, монолог-розповідь) навчально-професійної та соціально-культурної тематики; виокремлювати з текстів основну інформацію; самостійно створювати діалогічні та монологічні висловлювання в різних сферах спілкування, насамперед навчально-професійній; правильно й доцільно висловлювати свої думки, аналізувати тексти, оцінювати та вдосконалювати власну мовленнєву діяльність.

у *писемному мовленні* – відтворювати прочитаний або прослуханий текст навчально-професійної та соціально-культурної тематики з певним ступенем згортання у формі конспектів, тез, дотримуючись послідовності викладу, користуючись адекватними мовними засобами й правилами структурного, лексико-граматичного й пунктуаційного оформлення.

Перелік компетентностей:

Загальні компетентності:

- готовність до комунікації в усній та письмовій формах на державній мові України в межах вирішення завдань професійної діяльності;
- готовність керувати колективом у сфері особистої професійної діяльності з умінням толерантно сприймати соціальні, етнічні, конфесіальні та культурні відмінності;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність працювати в команді.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вираження об'єктних відношень у простому реченні.

Тема 1. Вираження прямого об'єкта.

Конструкції з прямим об'єктом при перехідних дієсловах, об'єкт при іменниках, утворених від перехідних дієслів (*вибрати професію – вибір професії*).

Тема 2. Способи творення віддієслівних іменників.

Утворення віддієслівних іменників, що позначають недоконаний процес (дію) (*накреслювати карту – накреслювання карти*). Утворення віддієслівних іменників, що позначають доконаний процес (подію), – (*оформити візу – оформлення візи*).

Тема 3. Вираження непрямого об'єкта.

Конструкції з непрямым об'єктом. Прийменникове та безприйменникове керування дієслів.

Тема 4. Дієслова із сильним і слабким керуванням.

Безпосереднє (безприйменникове) (*цінити доброту*) і опосередковане (прийменникове) (*розповідати з натхненням*) керування.

Конструкції із сильним і слабким керуванням.

Змістовий модуль 2. Вираження об'єктних відношень у складному реченні.

Тема 1. Структура складного речення із сполучником *що*.

Підрядна частина зі сполучником *що* при дієсловах мовлення, думки, почуттів, сприйняття.

Тема 2. Вираження бажання, спонукання до дії.

Структура складнопідрядного речення для вираження бажання (*Я хочу, щоб ти взяв для мене словник у бібліотеці*), спонукання до дії (*Мати попросила, щоб я допомогла їй приготувати вечерю*).

Тема 3. Складні речення зі сполучними словами *який, котрий, що*

Правила уживання сполучників *який (що)* або *котрий* в складному реченні.

Змістовий модуль 3. Вираження атрибутивних у простому реченні.

Тема 1. Вираження узгодженого означення.

Вираження атрибутивних відношень у простому реченні в словосполученнях різного типу (*висока людина, другий поверх*).

Тема 2. Вираження неузгодженого означення.

Вираження неузгодженого означення іменниками в непрямих відмінках (*право на освіту, ступінь України, твори Шевченка*).

Прийменникові і безприйменникові неузгоджені означення.

Змістовий модуль 4. Вираження просторових, часових відношень у простому реченні.

Тема 1. Вираження просторових відношень у простому реченні.

Конструкції, що виражають просторові відношення:

зі значенням місця з прийменниками *у(в), на*; взаєморозташування та взаємовідношення предметів і понять з прийменниками *поряд/поруч, між/поміж, за/поза, серед/посеред* та ін.

Тема 2. Вираження часових відношень у простому реченні.

Конструкції з прийменником *у, в* і певними лексичними групами іменників (*в епоху, у час*). Конструкції з прийменником *за*, сполученнями *під час, упродовж, протягом, у процесі* тощо при вираженні періоду часу.

4. Структура навчальної дисципліни

Номер і назви тем	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні заняття	Лаб. заняття	Індивід.	С/р		Лекції	Практичні заняття	Лаб. заняття	Індивід.	С/р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Вираження об'єктних відношень у простому реченні.												
1. Вираження прямого об'єкта.		6	4			2						
2. Способи творення віддієслівних іменників.		4	4									
3. Вираження непрямого об'єкта		6	4			2						
4. Дієслова із сильним і слабким керуванням		6	4			2						
Разом за змістовим модулем 1	22		16			6						
Змістовий модуль 2. Вираження об'єктних відношень у складному реченні.												
1. Структура складного речення із сполучником <i>що</i> .	5		4			1						
2. Вираження бажання, спонукування до дії.	5		4			1						
3. Складні речення зі сполучними словами <i>який, котрий, що</i> .	8		6			2						
Разом за змістовим модулем 2	18		14			4						
Змістовий модуль 3. Вираження атрибутивних у простому реченні.												
1. Вираження узгодженого означення.	12		10			2						
2. Вираження неузгодженого означення..	12		10			2						
Разом за змістовим	24		20			4						

модулем 3												
Змістовий модуль 4. Вираження просторових, часових відношень у простому реченні.												
1. Вираження просторових відношень у простому реченні	12		10			2						
2. Вираження часових відношень у простому реченні.	14		10			4						
Разом за змістовим модулем 4	26		20			6						
Усього годин	90		70			20						

5. Семінарські заняття не передбачені

6. Практичні заняття

№ теми	Зміст	К-ть год
1	Змістовий модуль 1. Вираження об'єктних відношень у простому реченні. Тема 1. Вираження прямого об'єкта. Конструкції з прямим об'єктом при перехідних дієсловах, об'єкт при іменниках, утворених від перехідних дієслів (<i>вибрати професію – вибір професії</i>).	4
2	Тема 2. Способи творення віддієслівних іменників. Утворення віддієслівних іменників, що позначають недоконаний процес (дію) (<i>накреслювати карту – накреслювання карти</i>). Утворення віддієслівних іменників, що позначають доконаний процес (подію), – (<i>оформити візу – оформлення візи</i>).	4
3	Тема 3. Вираження непрямого об'єкта. Конструкції з непрямым об'єктом. Прийменникове та безприйменникове керування дієслів.	4
4	Тема 4. Дієслова із сильним і слабким керуванням. Безпосереднє (безприйменникове) (<i>цінити доброту</i>) і опосередковане (прийменникове) (<i>розповідати з натхненням</i>) керування. Конструкції з сильним і слабким керуванням.	4
5	Змістовий модуль 2. Вираження об'єктних відношень у складному реченні. Тема 1. Структура складного речення із сполучником <i>що</i> .	4

	Підрядна частина зі сполучником що при дієсловах мовлення, думки, почуттів, сприйняття.	
6	Тема 2. Вираження бажання, спонукання до дії. Структура складнопідрядного речення для вираження бажання (<i>Я хочу, щоб ти взяв для мене словник у бібліотеці</i>), спонукання до дії (<i>Мати попросила, щоб я допомогла їй приготувати вечерю</i>).	4
7	Тема 3. Складні речення зі сполучними словами який, котрий, що Правила уживання сполучників який (що) або котрий в складному реченні.	6
8	Змістовий модуль 3. Вираження атрибутивних у простому реченні. Тема 1. Вираження узгодженого означення. Вираження атрибутивних відношень у простому реченні в словосполученнях різного типу (<i>висока людина, другий поверх</i>).	10
9	Тема 2. Вираження неузгодженого означення. Вираження неузгодженого означення іменниками в непрямих відмінках (<i>право на освіту, стени України, твори Шевченка</i>). Прийменникові і безприйменникові неузгоджені означення.	10
10	Змістовий модуль 4. Вираження просторових, часових відношень у простому реченні. Тема 1. Вираження просторових відношень у простому реченні. Конструкції, що виражають просторові відношення: зі значенням місця з прийменниками <i>у(в), на</i> ; взаєморозташування та взаємовідношення предметів і понять з прийменниками <i>поряд/поруч, між/поміж, за/поза, серед/посеред</i> та ін.	10
11	Тема 2. Вираження часових відношень у простому реченні. Конструкції з прийменником <i>у, в</i> і певними лексичними групами іменників (<i>в епоху, у час</i>). Конструкції з прийменником <i>за</i> , сполученнями <i>під час, упродовж, протягом, у процесі</i> тощо при вираженні періоду часу.	10
	Усього	70

7. Індивідуальні завдання не передбачені

8. Методи навчання

Основоположними є **словені** (діалог, бесіда, розповідь); **наочні** (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (виконання граматичних вправ і завдань), метод рольової гри. Їхнє використання визначається

загальнометодичними принципами поетапного подання матеріалу, з підвищенням складності, свідомості навчання, поетапного систематизування вивченого матеріалу.

9. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування.

Підсумковий контроль – залік у четвертому семестрі, оцінку за який виставляють за результатами змістових модулів.

10. Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T1	T2	T1	T2	100
10	10	5	5	10	10	10	10	10	10	10	

Критерії та шкала оцінювання знань і вмінь студентів

Оцінка **"відмінно"** – **90-100 балів** – виставляється студенту, який при відповіді на запитання показав усебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, правильно та повністю виконав поставлене завдання, уміє грамотно інтерпретувати одержані результати, продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання.

Оцінка **"добре"** – **75-89 балів** – виставляється студенту, якщо при відповіді на запитання він виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, правильно виконав поставлене завдання, показав володіння практичними вміннями та навичками, але припустився окремих несуттєвих помилок, які не мають принципового значення.

Оцінка **"задовільно"** – **60-74 балів** – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент вияв повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, але при цьому окремими вміннями та навичками володів невпевнено, припустився незначних помилок, демонстрував здатність упоратися з виконання завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

Оцінка **"незадовільно"** – **35-59 балів** – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, зробив принципові помилки.

Студент допускається до складання наступного змістового модуля, якщо отримав позитивну оцінку за попередній модуль.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
66 – 74	D	задовільно	
60 – 65	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Князь Т. М., Петрова Т. О. Українська мова (для іноземних здобувачів). навч. посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 152 с.
2. Князь Т.М. Українська мова для іноземних студентів. Вступний курс: навч. посібник. Харків, 2014. 116 с.
3. Петрова Т.О. Українська мова для іноземних студентів: практикум; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2013. 131 с.
4. Підгородецька І.Ю., Тихоненко О.В. Українська мова: навч. посібник [для інозем. студентів]; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків: ФОП Бровін О.В., 2018. 140 с.

14. Рекомендована література

Основна

5. Антонів О., Паучок Л. Українська мова для іноземців: Модульний курс В1–В2, Київ: Фірма „Інкос”, 2012. 272 с.
6. Луценко В. І. Українська мова для іноземних студентів [Електронний ресурс] навч. посібник у 4-х т. Дніпро: НГУ, 2017. 84 с. Режим доступу: <http://tst.nmu.org.ua>.

7. Лисенко Н.О., Кривко Р.М., Світлична Є.І., Цапко Т.П. Українська мова для іноземних студентів: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 240 с.

Додаткова

8. Вінницька В. М., Плющ Н.П. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців: підруч. Київ: ВПЦ “Київський університет”, 2003. 379 с.
9. Костомарова-Братушенко Т.Д. Українська мова для іноземців: навч. посібник. Одеса: Астропринт, 2000. 728 с.

15. Інформаційні ресурси

<http://gigadict.com/top04U.htm>
http://www.morphology.dp.ua/_dict/
<http://www.slovnyk.net/>
<http://translate.meta.ua/>
<http://lingvo.com.ua/doc.shtml?gr=8>
<http://lingvo.com.ua/dictionary/ukr/>
<http://uktdic.appspot.com/>